

N:o 19.

Ank. till Riksd. Kansli den 27 Febr. 1882, kl. 1 e. m.

Lag-Utskottets Utlåtande, i anledning af väckt motion om ändring i 99 § Konkurslagen.

Lag-Utskottet har från Andra Kammaren fått emottaga en inom Kammaren af Herr *Anders Svenson* i Bossgården afgifven motion, N:o 44, med påyrkande af ändring uti 99 § Konkurslagen.

»Det är», säger motionären, »väl temligen allmänt bekant, att så kallade tvångsackord i konkurs oftast äro till större förlust för den ene än för den andre af borgenärerna. Gälldenären förnöjer en del borgenärer, som sedan tvinga andra att taga ett ringa ackord. Detta alltför vanligt blifna sätt af i konkurs satte gälldenärer har väckt mycken och rättvis harm; ty den som har en klar fordran, bör väl hafva rättighet att kunna utkräfvä den, om gälldenären kommit i sådan ställning, att han kan betala. Denna rätt är fordringsegaren frångagen genom tvångsackordet.»

På dessa skäl föreslår motionären, »det Riksdagen för sin del beslutar, att § 99 Konkurslagen af den 18 September 1862 får följande lydelse:

Förslag till ackord skall såsom antaget anses, derest alla borgenärer sig derom förenat».

Förslaget innebär ett fullständigt upphäfvande af tvångsackordet.

Det fall, motionären föreslår såsom det enda, då »ackord» skulle kunna komma till stånd, eller att »alla borgenärer sig derom förenat»,

finnes redan i Konkurslagen förutsedt och upptages der under det rigtiga namnet *förlikning*. Har nemligen gäldenär, hvars egendom blifvit afträdd till konkurs, träffat skriftlig öfverenskommelse med alla borgenärer, som sig å inställeledagen anmält, eller har han andra bevis, att han nämnda borgenärer förnöjt, kan, sedan inställeledagen är förbi, konkursen, enligt 94 § Konkurslagen, nedläggas.

Hvad nu angår tvångsackordet, så förklarade de komiterade, hvilka utarbetade förslaget till Konkurslagen, i sina motiv, att detsamma vore medgifvet lika väl i borgenärernas som i gäldenärens intresse, och de utvecklade skälen för denna sin åsigt närmare sålunda:

»Ackordet hvilar i förra afseendet ytterst på den princip, att i det tvungna bolag, som uppstår i följd af konkurs, lika litet som i en annan bolagsförening, minoriteten må kunna förnärma eller förminska majoritetens rätt. Och förnärmad kunde denna rätt genom minoritetens veto blifva på mångahanda sätt. Det är vid ackord oftast fallet, att gäldenären erbjuder mer än hvad de afträdda tillgångarne, efter afdrag af de visserligen icke obetydliga förvaltningskostnaderna, kunde komma att gifva i utdelning — och utan ett sådant erbjudande finnes det väl ingen sannolikhet därför, att pluraliteten — en komplicerad pluralitet, med hög siffra — skulle ingå på ackordet, om ringaste utsigt funnes att i framtiden erhålla mera. — — — — —

Att oaktadt de skarpa korrektiv för bevarande af minoritetens rätt, som vid ackordet böra fästas och hvarför här nedan skall redogöras, ackordet ändock undantagsvis skulle kunna medföra en verklig rättskränkning för minoriteten, är visserligen icke omöjligt. Men beklagligare vore, om de flestas rätt kunde kränkas af de färre eller af en enda. Och på hvilken grund skulle man kunna förutsätta, att minoriteten blefve mera förnärmad genom pluralitetens beslut öfver ackordet, än genom deras åtgärder vid utredning af konkursboet; ty i förvaltningsfrågor lär det väl vara obestridligt, att pluraliteten måste hafva beslutanderätt? — — — — —

För gäldenären bör utsigten att vinna ackord blifva en mäktig driffjäder att, då obestånd inträdt, genast göra konkursanmälan och icke bringa vidare förvirring i sina affärer; och konkursens öppnande i rätt tid är just ett af konkurslagstiftningens viktigaste mål. Gäldenärens fördel i detta fall verkar således indirekt äfven borgenärernas.»

»Det är ofvan antydt, att för betryggande af minoritetens rätt det endast kan medgifvas en *komplicerad* pluralitet att besluta antagande af ackord. Man har dervid fordrat afseende å både *kapital-* och *virilstämmor*. — — — — —

Härförutan har man stadgat det viktiga korrektiv, att ackordet skall fastställas af domstolen, som, äfven utan klagan af minoriteten, eger vägra fastställelse.»

»Efter hvad ofvan blifvit anfördt, kunde det synas, som vore det ett alltför ringa steg, komiterade tagit, då de för giltighet af ett ackordsaftal föreslagit en pluralitet af $\frac{4}{5}$ utaf samtliga vid sammanträde tillstädesvarande och röstberättigade borgenärer, och att denna pluralitet tillika skall hafva bevakat $\frac{4}{5}$ af alla de röstberättigades fordringsbelopp i konkursen. Denna skarpa begränsning har blifvit förestafvad af den återhållande varsamhet, hvarmed lagstiftaren vid införande af en ny princip alltid måste tillvägagå, samt af det afseende, han är skyldig fästa å folkets tänkesätt och å nationalkaraktären, hos oss, liksom hos engelsmännen, så ömtålig för allt, som kan få sken af ingrepp i individens rättigheter. Komiterade hoppas, att dessa rättigheter genom det föreslagna stadgandet, jemte det om Rättens fastställelse af ackordet och rätt för minoriteten att der få utveckla sina skäl, vunnit allt det afseende, som med andras rätt låter sig förenas. Men då en sådan röstpluralitet, hvarom nu är nämndt, kanske mången gång icke skulle kunna erhållas i anseende till borgenärers utevaro eller af andra orsaker och lagbudet således icke hafva den praktiska betydelse, som, om det eljest är rationellt, vore önskvärd, hafva komiterade vid sidan deraf ställt ett alternativ, ännu mer betryggande för den enskilde borgenärens rätt, eller det att ackordsförslag jemväl skall anses såsom antaget, derest samtliga å dertill utsatt och kungjord dag tillstädesvarande borgenärer sig derom förenat och de bevakat två tredjedelar af de röstberättigades anmälda fordringsbelopp i konkursen. Detta är hufvudsakligen endast att i lag bestämma en form för de redan nu hos oss allmänt öfliga ackordsaftal och reglera ett bruk, som, utan norm i lagen, gynnar en obillig borgenär på den billiges och rättsinniges bekostnad. Det är nemligen af erfarenheten bestyrkt, hurusom vid nu inträffande ackordsaftal en och annan borgenär genom ihärdig vägran att deltaga i ackordet hemligen tilltvingar sig ensam full betalning, hvarigenom egendom för öfrige borgenärer undandrages och konkursens ändamål, att bereda alla borgenärer lika rätt och förhindra att en enda må kunna tillskansa sig någon fördel framför de öfriga, helt och hållet förfelas. Den preklusiva verkan för uteblifne borgenärer af ett sådant stadgande, som det ifrågavarande, är vida lindrigare än den i nu gällande lag föreskrifna preklusiva ediktalstämningen och är närmast att jämföra med följden af en borgenärs uteblifvande från annan borgenärssammankomst, der likväl enhällighet för beslut icke erfordras.»

Det är vidare, i enlighet med utländska lagar, föreskrifvet, att ackord ej må beviljas bedräglig gäldenär.» — — —

De vilkor och begränsningar i fråga om antagande af ackord, komiterade sålunda motiverat, återfinnas uti gällande konkurslag; och förordningen den 12 Maj 1870 har dertill lagt den bestämmelse, att ackord ej må fastställas, då det ej gifver minst tjugufem för hundra af fordringsbeloppet åt alla de borgenärer, som det angår, och som ej uttryckligen förklarat sig ty förutan med ackordet nöjde.

Äfven med dessa stränga vilkor för tvångsackord har lagen visserligen icke kunnat förekomma, att dess medgifvande deraf i många fall missbrukats; men Utskottet finner icke för sin del detta hafva skett till den utsträckning, att derföre en institution bör helt och hållet afskaffas, som — der alla vederbörande verkligen bevaka sin rätt — bör kunna, på sätt ofvan är visadt, vara till både borgenärens och gäldenärs fromma, utan hemställer,

att förevarande motion icke måtte af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 27 Februari 1882.

På Lag-Utskottets vägnar:

E. THOMASSON.
